

معماری و سازمان کامپیوتر

دانشگاه صنعتی اصفهان

دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر

امیر خورسندی

بهار ۱۴۰۰

محاسبات در کامپیوتر

مقدمه

- می توان گفت مهم ترین وظیفه کامپیوتر انجام محاسبات و پردازش داده ها است.
- اگرچه شاید لزوماً مهم ترین بخش یک کامپیوتر واحد پردازش و محاسبات نباشد.

انواع محاسبات

• برخی از محاسبات ساده و سریع هستند:

• And, Or, Xor

• برخی دیگر نیاز به زمان بیشتری به منظور حصول نتیجه دارند:

- جمع و تفریق
- ضرب و تقسیم
- محاسبات اعشاری
- توابع محاسباتی و مثلثاتی

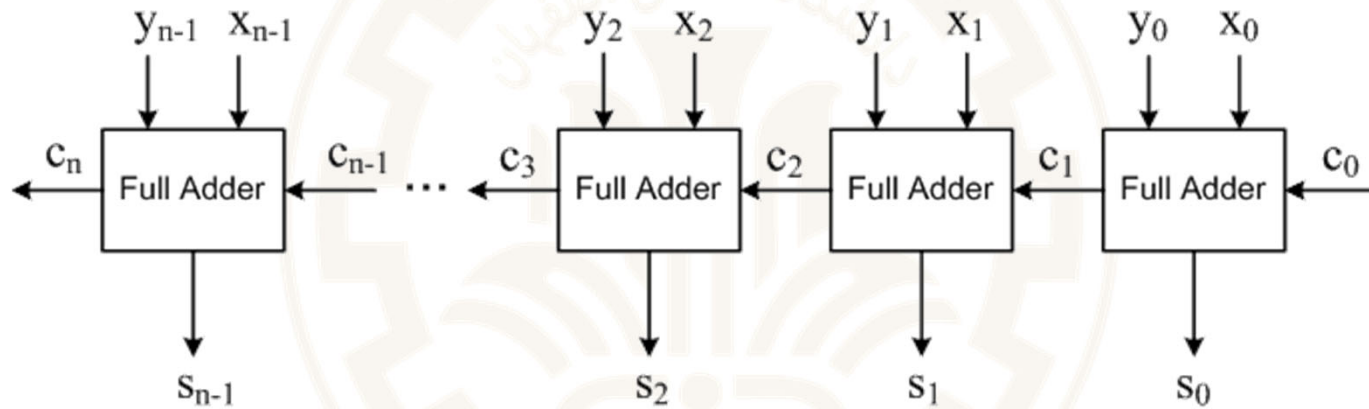
طراحی سیستم

- در سیستم همزمان، دوره تناوب پالس ساعت متناسب با کندترین عملیات تعیین می شود.
- همیشه سایر بخش ها معطل کندترین واحد خواهد بود.
- سیستم غیرهمزمان پیچیده و پرهزینه خواهد بود.
- در طراحی پردازنده با سرعت و فرکانس کاری بالا سادگی و کارایی بیشتر مدنظر است.

نتیجه گیری

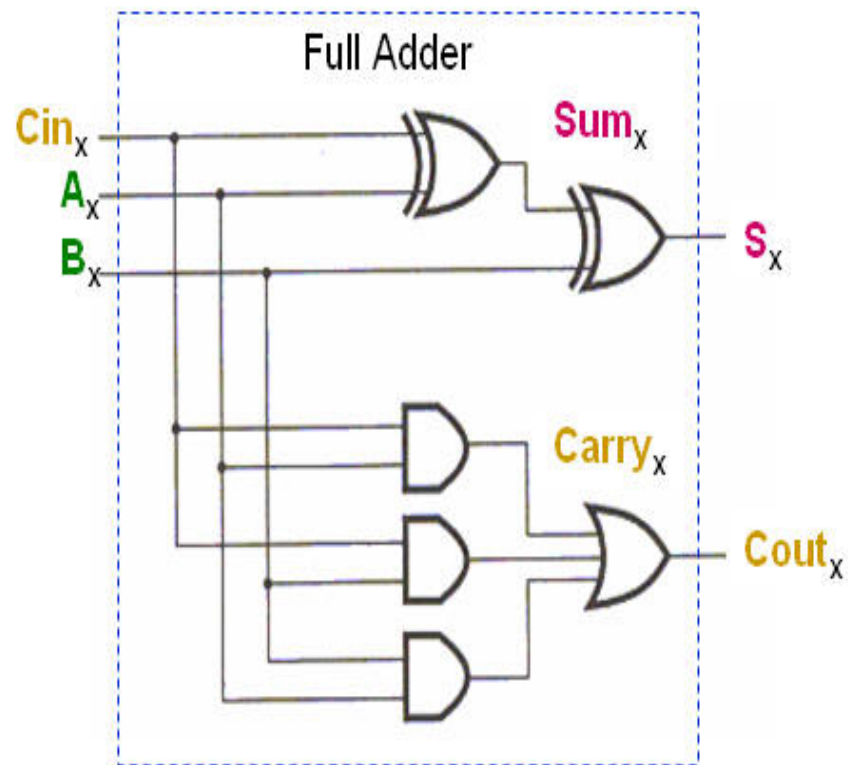
- باید راهکاری مورد استفاده قرار بگیرد که:
- تاخیر عملکرد همه بخش ها و واحدها تا حد ممکن به یکدیگر نزدیک شود.
- فرکانس کاری سیستم افزایش یابد.
- راندمان سیستم افزایش یابد.

مدار جمع کننده

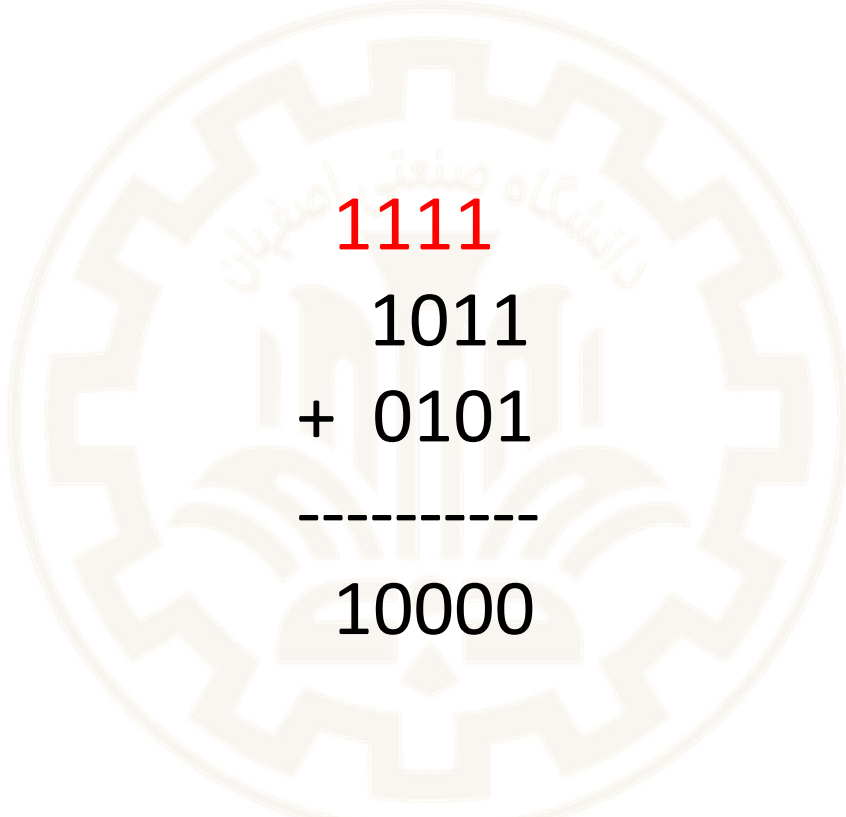

Ripple Carry Adder

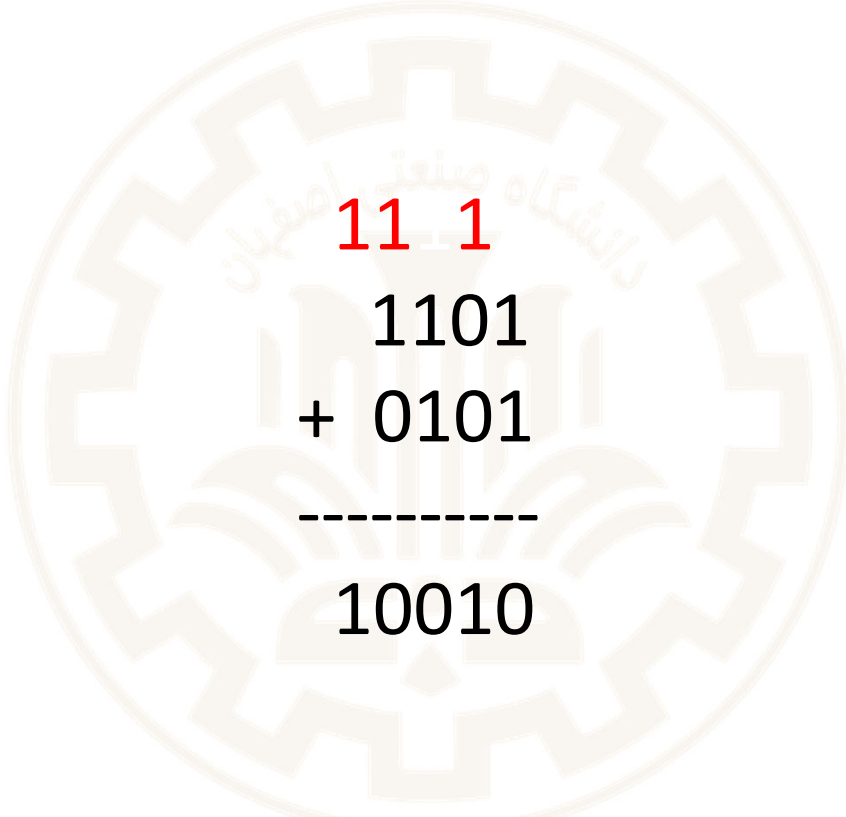
مدار جمع کننده (ادامه)

مثال بدترین تاخیر

$$\begin{array}{r} 1111 \\ 1011 \\ + 0101 \\ \hline 10000 \end{array}$$

مثال

$$\begin{array}{r} 11\ 1 \\ 1101 \\ +\ 0101 \\ \hline 10010 \end{array}$$

مدار جمع کننده با پیش بینی بیت نقلی

• دو سیگنال g_i و p_i به صورت زیر تعریف می شوند:

◦ $x_i + y_i = 2$ اگر $g_i = 1$ و تنها اگر

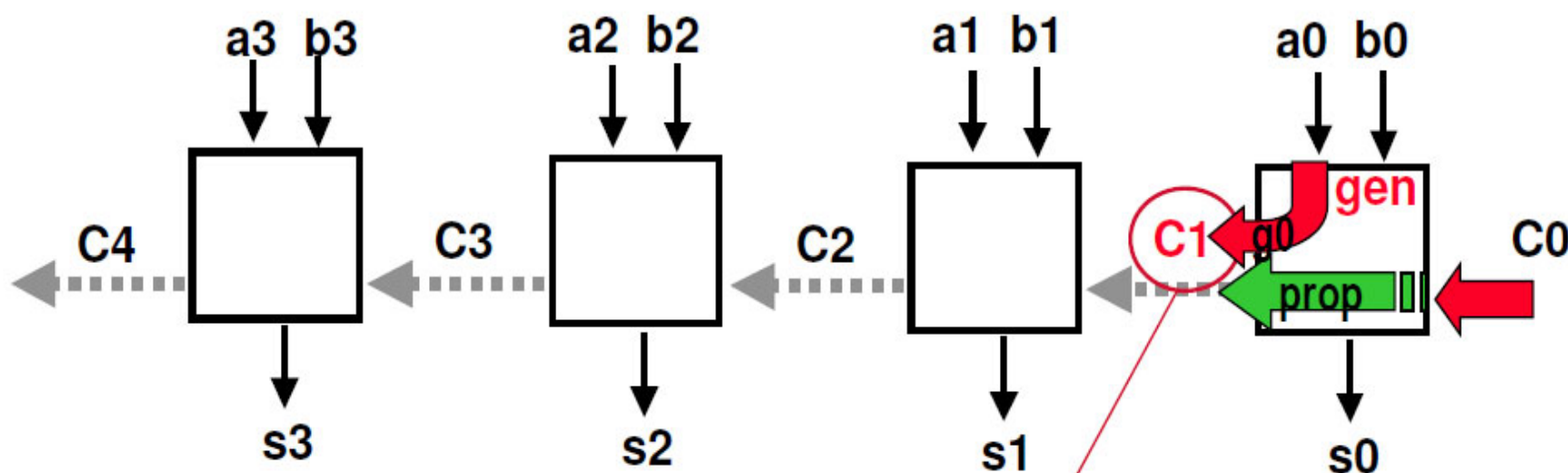
◦ $x_i + y_i = 1$ اگر $p_i = 1$ و تنها اگر

مدار جمع کننده با پیش بینی بیت نقلی (ادامه)

• بر این اساس بیت نقلی در هر مرحله به صورت زیر محاسبه می شود:

$$\begin{aligned}c_i &= g_{i-1} + c_{i-1}p_{i-1} \\&= g_{i-1} + (g_{i-2} + c_{i-2}p_{i-2})p_{i-1} \\&= g_{i-1} + (g_{i-2} + (g_{i-3} + c_{i-3}p_{i-3})p_{i-2})p_{i-1} \\&= \dots\end{aligned}$$

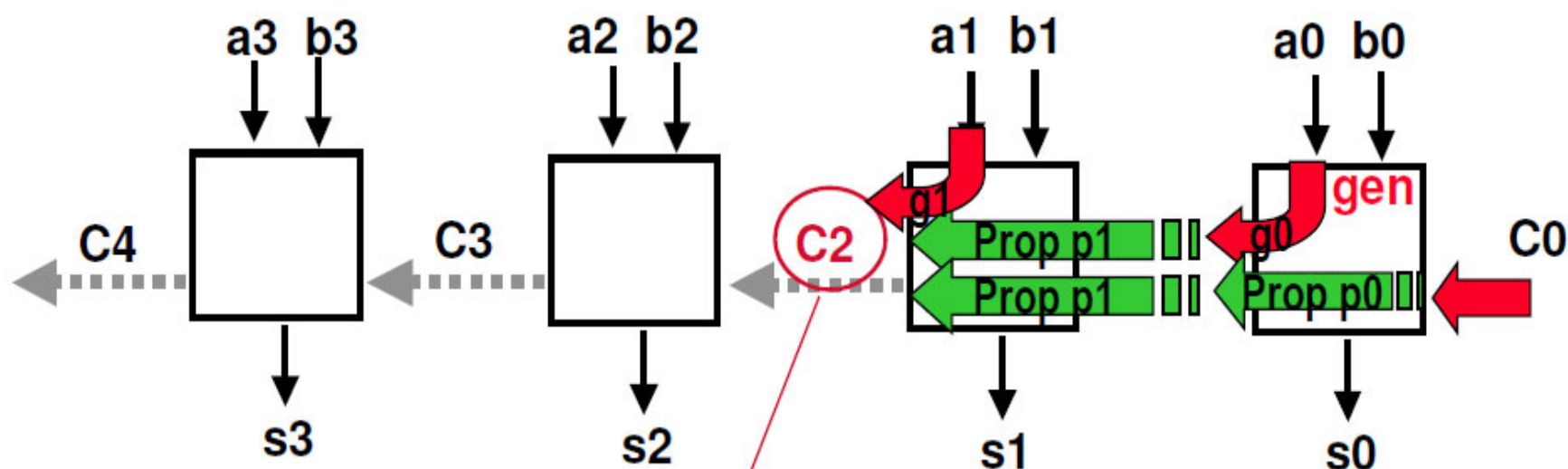
مدار جمع کننده با پیش بینی بیت نقلی (ادامه)

$$C1 = g0 + poC0$$

[پردازنده های محاسباتی - پروفسور شادرخ سماوی]

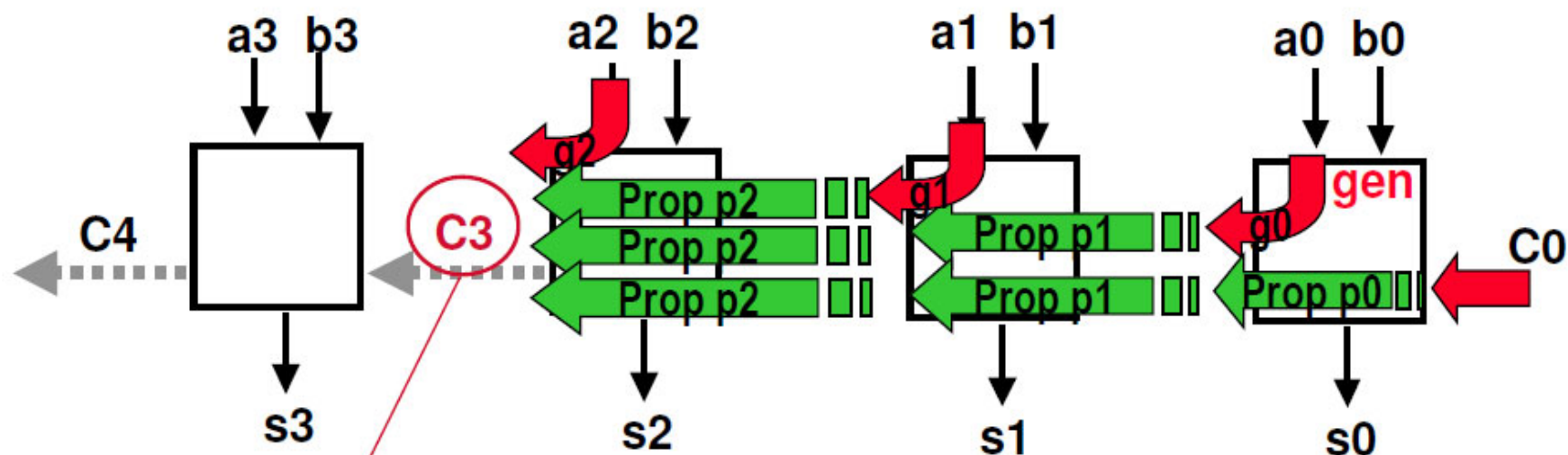
مدار جمع کننده با پیش بینی بیت نقلی (ادامه)

$$C2 = g1 + p1g0 + p1p0C0$$

[پردازنده های محاسباتی - پروفسور شادرخ سماوی]

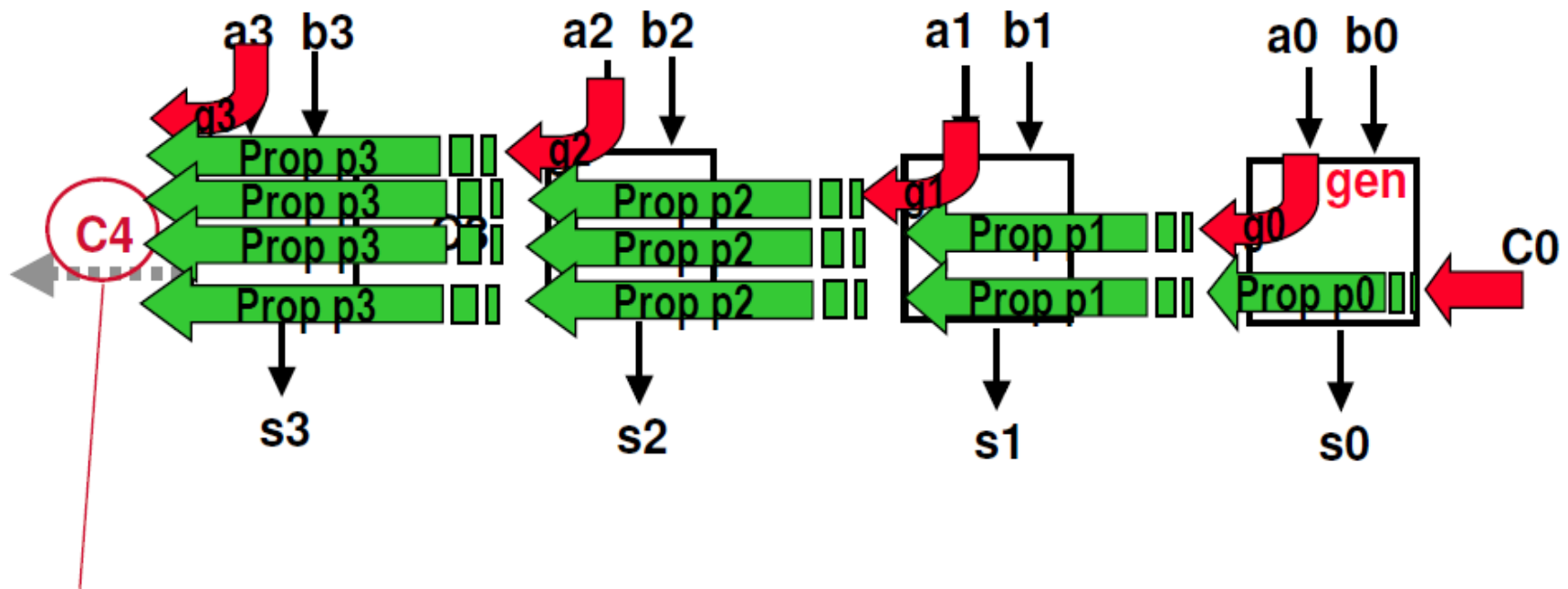
مدار جمع کننده با پیش بینی بیت نقلی (ادامه)

$$C_3 = g_2 + p_2g_1 + p_2p_1g_0 + p_2p_1p_0C_0$$

[پردازنده های محاسباتی - پروفسور شادرخ سماوی]

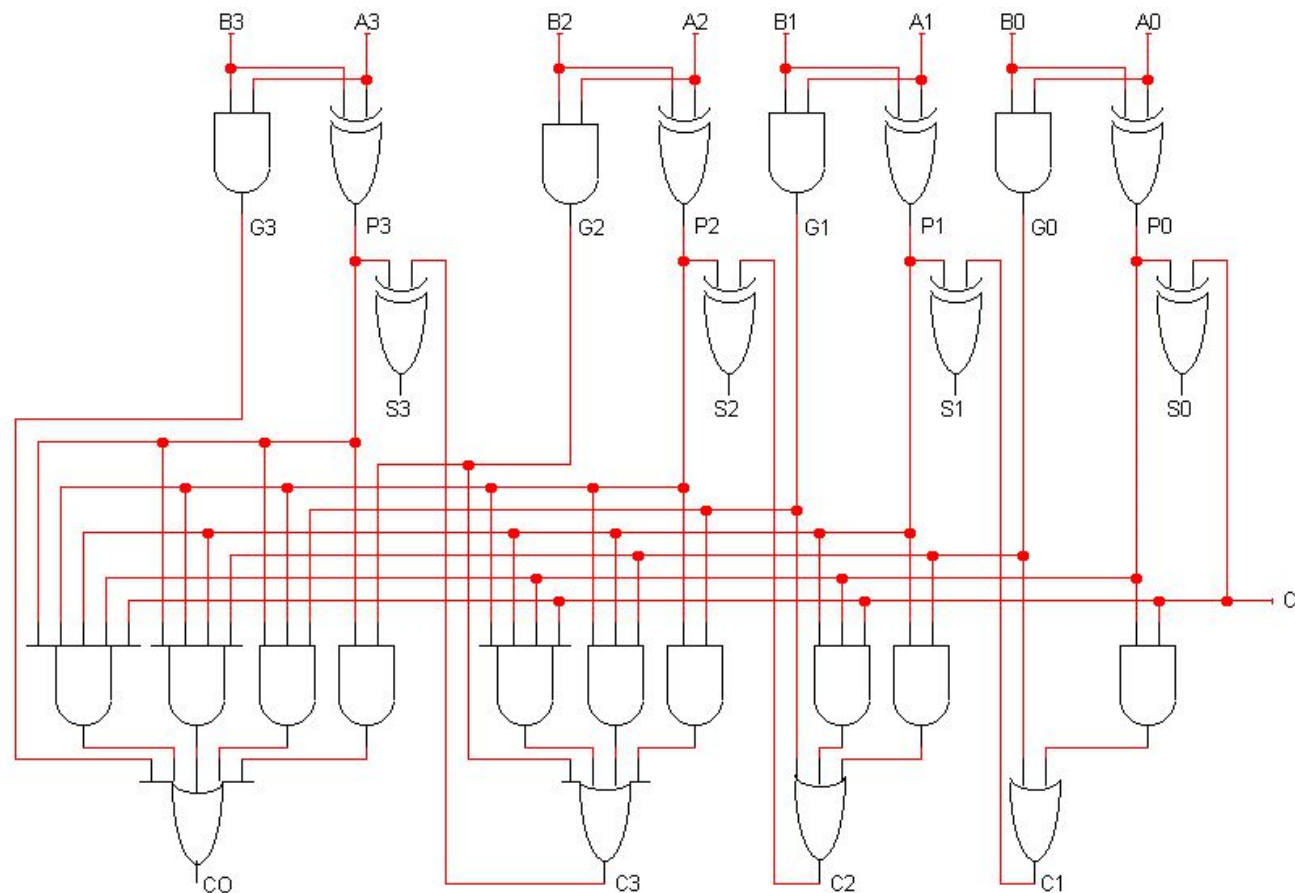
مدار جمع کننده با پیش بینی بیت نقلی (ادامه)

$$C4 = g3 + p3g2 + p3p2g1 + p3p2p1g0 + p3p2p1p0C0$$

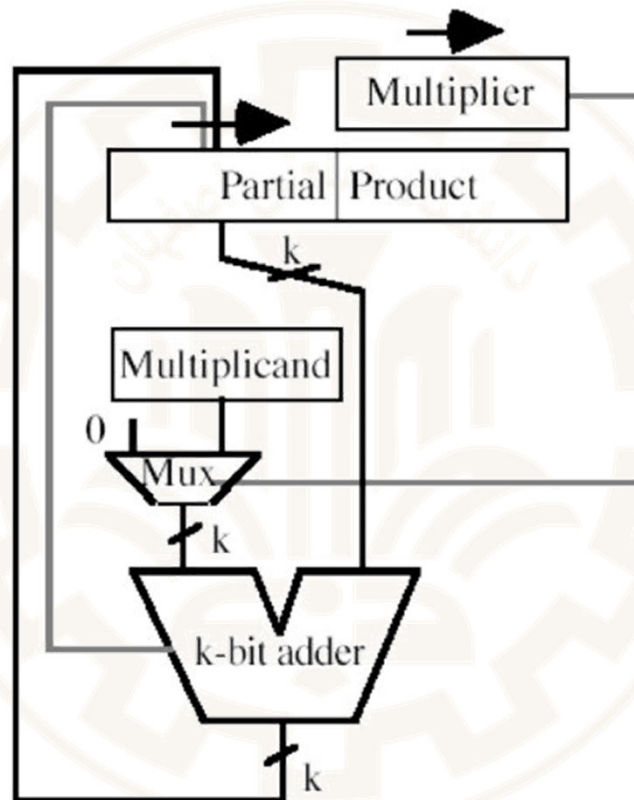
[پردازنده های محاسباتی - پروفیسور شادرخ سماوی]

مدار جمع کننده با پیش بینی بیت نقلی (ادامه)

Carry Lookahead Adder

مدار ضرب کننده

ضرب کننده Booth

- در حالت عادی به تعداد بیت های یک موجود در مضروب فیه باید عملیات جمع انجام شود.
- ایده کلی جهت افزایش سرعت:
با کد کردن مضروب فیه به صورت خاص تعداد عملیات جمع را کاهش دهیم.

مثال

$$\begin{array}{r} 10010111 \\ \times 10111110 \\ \hline \end{array}$$

نتیجه برابر است با:

$$A \times (-2^7 + 2^5 + 2^4 + 2^3 + 2^2 + 2)$$

قاعده ریاضی

$$2^j + 2^{j-1} + \dots + 2^{i+1} + 2^i = 2^{j+1} - 2^i$$

مثال به روش Booth

$$\begin{array}{r} 10010111 \\ \times 10111110 \\ \hline \end{array}$$

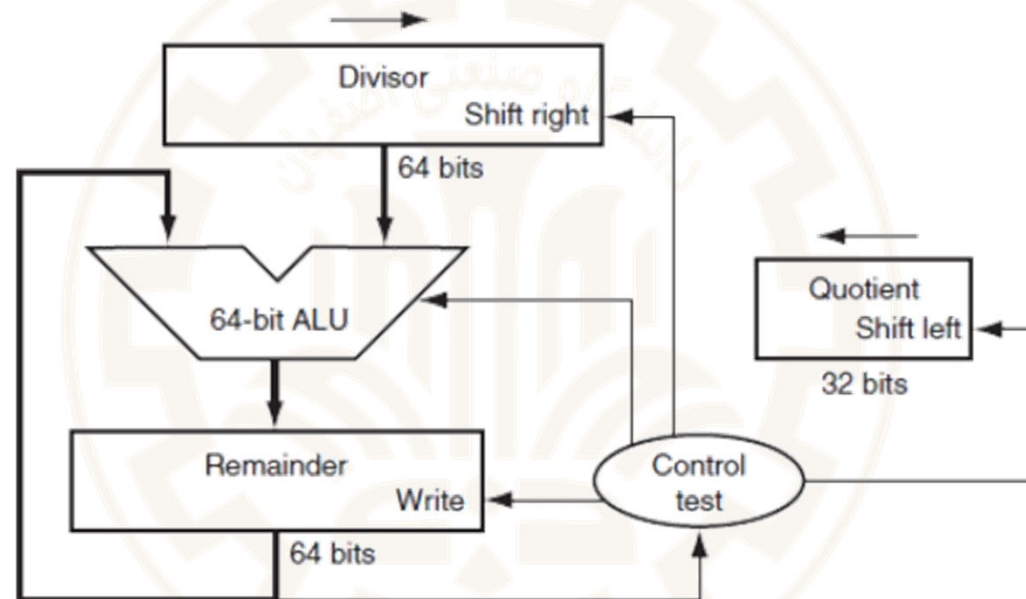
مضروب فیه به صورت زیر کد می شود:

$$\begin{array}{r} 10010111 \\ \times \bar{1}10000\bar{1}0 \\ \hline \end{array}$$

نتیجه برابر است با:

$$A \times (-2^7 + 2^6 - 2)$$

مدار تقسیم کننده

محاسبات اعشاری

• ممیز ثابت

• ممیز شناور

پردازش اعداد اعشاری ممیز ثابت

$x = 00000000.00001001$

$y = 10010000.00000000$

- y^2 را به دلیل Overflow نمی توان نمایش داد.
- x^2 را به دلیل Underflow نمی توان نمایش داد.

جمع و تفریق اعداد اعشاری ممیز شناور

$$x = s.2^e.(1+m)$$

$$y = s'.2^{e'}.(1+m')$$

$$x + y = ?$$

- تراز کردن توان ها
- جمع/تفریق کردن مانتیس ها
- نرمال کردن مانتیس ها

$$x + y = [s.(1+m) + s'(1+m')/2^{(e-e')}].2^e = s''.(1+m'').2^{e''}$$

ضرب و تقسیم اعداد اعشاری ممیز شناور

$$x = s.2^e.(1+m)$$

$$y = s'.2^{e'}.(1+m')$$

$$x \times y = ?$$

$$x \times y = (s \times s').2^{(e+e')}.[(1+m) \times (1+m')]$$

•مانتیس می تواند بین ۱ تا ۴ باشد، لذا باید در نهایت نرمال شود.

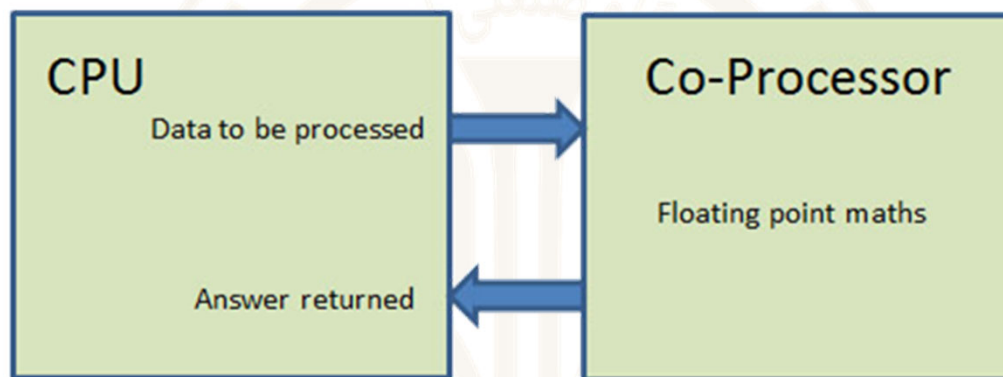
توابع محاسباتی و مثلثاتی

• رجوع به جدول

• تخمین با استفاده از دنباله ها

• روش CORDIC

پردازنده کمکی اعداد اعشاری

پردازنده کمکی اعداد اعشاری (ادامه)

